

מסורת הש"ס

א) מקואות פ"י משנה ה, ב)נ"ל ר' יהודה אומר כך איתא במשנהא, ג) נפסחים פה-א, ד) ולקמן קכג-א, ס)נ"ל האברא, ו) נעיל סה-א, ז) הוא שם חכם או פי' בחנם בלתי שום הוכרת חסם, חש"ל בשם הליכות עולם נבדליטת עולם כפי' השני, בחסם, ח) ולקמן טו-א, ט) דף עד-א, י) נ"ל המתקן, יא)נ"ל מוחק, יב) ג"א דהא ועיין ר"מ שהגיה כמו שהוא לפיטע, יג) וועיין ברא"ש שתיק דאצית הסתרים של כלס לא חיישין בחצ"ה כלל וביצי ראיס מתוספתא,

מוסף רש"י

כמאן דמפרתי דמי. מפורדים (ביצה ב.) ולא הו' חיבור ולא מנגע בית הסתרים מיקרי (פסחים פה-ה). מטמאה במוקדשין. כלומר אם של מוקדשין הי' (לקמן שבתא) חותך מן העובר שבמיעה. והניח החמיטה בחסה, מותר באכילה. בשחיטה, כדילף גמגרא מכל צבהמה תחלו' (עירי חס). מן הטחול ומן הכליות. של צבהמה עגמה, אסור באכילה. ואח"כ שניחו צבהמה לא הותר שחיטה, להי נקט טחול וכליות משום דלא מירי דמיערפא הוא (שם). כ"ד. שם חסם (גיטין פה-ה).

בהמה המקשה פרק רביעי חולין

כחפור דמי. והרי נוגעין זה בזה: **עד מקום מדה**. שהוא עמיד לקיים ומה שעמיד לקוח אין לר"ך טצילה דקקלון דמי: **חצורי אולנין**. שהן רכין אינו חשיב חצור וכמאן דמיפרתי דמו. ודאמרינן צעלמא (פסחים דף פה). לרבינא חצורי אולנין כמאן דמיפרתי דמו מהכא נפקא: **בשלמא לעולא**. דאמר טעמא

משום פרישה הוא: **היינו דקפני**. מתני'

חמכו דאי לא חמכו אין טמא משום

דמגע סתרים הוא: **אידי דתנא**

רישא חסכו. ואחר כך שחט את אמו

הבשר טהור דדוקא חמכו קודם

שחיטה דמשעה שנשחטה ונראית

לטומאת אולנין לא נגע הא לא חמכו

טמא: **סנא סיפא חסכו**. וכלא חמכו

נמי טמא העובר: **מי מטמאי**. דקמי

צה תורת מגע: **מטמאה במקדשין**.

מדבנן: **אמרו לו הרבה מללס נו'**.

לרמיה מפרש מאי קא מהדרי ליה:

ואם האבר המדולדל צה. בשום צבהמה

שחתך ממנה אבר ומעורה ותלוי במקל

דאמרי' צהעור והרטוב (לקמן דף קס:)

האבר המדולדל צבהמה ונשחטה

מטמאה טומאת אולנין ולא טומאת

בצלות מדקמני הוכשרו צדמיה ואי

נבלה מאי הכשר איכא למימר ואע"פ

שאסורין באכילה כדקמי לקמן [ע"צ]

בשמעתין להציא האבר והבשר

המדולדלים: **דבר שגופה**. כלומר דין

הוא שטטהרנו אשהיא גופה: **דמתולקס**.

באבר דעוברין: **כך מחלוקס באבר**.

המדולדל צבהמה דלרבי מאיר אין

שחיטתו מטטהרו ולרבנן שחיטתו

מטהרתו: **עושה ניפול**. בשעת שחיטה

הרי הוא כנופל ממנה ואין שחיטתו

מועלת לו.º ומשום ליטנא דקרא

דילפינן לקמנº) מיתה עושה ניפול נקט

לה: **ניפול**. גמר נפילה: **אליצא**

דרבנן. דבאבר דעובר מטטהרי ובאבר

המדולדל צה מטמאין: **צחורס**. כדאמר

ר' יוחנן צריש פיקקין (לעיל דף סח:)

אבר עגמו מותר באכילה אם חמרי:

בשלמא

מידי נבלה אמרו לו שחיטת אמו א"כ תתירנו באכילה אמרו לו טהירו לאבר זה ששחיטתה מטהרתה מידי נבלה ואינה מתירתה באכילה אמר להן אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר שאינו גופה אמרו לו הרבה מצלת על שאינו גופה יותר מגופה שהרי שנינו חותך מן העובר שבמיעה מותר באכילה מן הטחול ומן הכליות אסור באכילה אמר רשב"ל כמחלוקת בעוברין כך מחלוקת באיברי' ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר דעובר אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול א"ר יוסי בר' חנינא מ"ט דר' יוחנן אליבא דרבנן האי אית ליה תקנתא בחזרה והא לית ליה תקנתא בחזרה מיתיבי אמר להם ר' מאיר לא אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה דבר שגופה תטהר את העובר דבר שאינו גופה

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חזיא למלאכה ראשונה להתעטף פשה ציה טומאת מגע דחזיא לג' אצבעות אבל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לבטולי ומו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סברא לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיניה טומאת מגע ומה שהציא שם צקונטרס ראי' דאע"ג דאית צו שיעור טומאה מ"מ בטלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשזירתו מטהרתו ושצרי' מקבלין טומאה כדאמר צאלו טרפות (לעיל דף נד:) הן וקרקרותיהן ואין זו שום ראי' דהתם איירי כשייחד השצרים אח"כ אבל צלא יחוד לא כמו שפרש' שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דאזל שם כלי מינה טהורה לגמרי אבל הכא איירי צחתיכת צגד ולא טהרה ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמיירי כשקורע צהרצה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחצ שלג ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאע"פ שכל הקריעות מחוצרות צסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד רוצ הטלית והוי כאליו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שירי צטלית צצאות מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פי' סודר כדאמרינן התם דאי נשאר כדי מעפורת הויא טמא מדרבנן כדאמר צפרק דס חטאת (וצמים דף צד:): **במטביל** **עד מקום מדה**. ואס תאמר ואידך ליהוי חליצה דהוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוץ' כללים כמו צאדס כדמשמע צמסכת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן שלשלאות של צרו'ל העשויין צעצעות והא דקמני נמי סיפא צמסכת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטציל עד מקום מדה ר' טרפון אומר עד שיעצול כל הטצעת מכלל דת"ק לא צעי כל הטצעת מיירי נמי כגון דאותה טצעת עגמה עשויה כחוליות מטצעות קטנות וליכא חליצה: **חבןרי** **אובאי**ם **במאן** **דמפרתי** **דמו**. תימיה דלא משני הכי צהעור והרטוב (לקמן דף קסח:): גבי חישב עליו ואח"כ חמכו טמא ו ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כר' מאיר וי"ל דלא אמרינן כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקץ' כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צסוף כי"ד לולין (פסחים דף פה). גבי אבר שיא' מקלמו דמה שיא' אסור ומה שצפנים מותר אבל גבי אבר מן הני דהכל אסור ואין עומד ליחתך לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו:

דטומאת צית הסתרים היא ומה צכך הא צשעת פרישתה מקצלת טומאה ולא מיתוקמא צניתו צכל כמו שהרי לר"ך לקלוף הבשר שצחון מעל העצם עד לפרק וי"ל דמיירי כגון שחותך צסנין רחצה שמשקט הסנין צין מה שצחון למא שצפנים ואין נוגע זה בזה צשעת חתיכה וכן ההיא דהעור

והרטוב (לקמן דף קסח:): צעי לאוקומי אפי' צסנין רחצה ואס תאמר אמאי לא מקשה הכא לעולא כמו שמשקה לשמואל צכריתות (דף טו:): דאמר אהא דתנן צפ"ק דמס' מכשירין (משנה ה) המוסק את הכרשין מים שצמוכן אינן צכי יותן והיולא מהן הרי הן צכי יותן אמר שמואל וכרשין עגמן הוכשרו מ"ט צשעת פרישתן מהן הכשירוס ופריך עלה ממתני' דהתם דקמני ערצ פסח הולך אלל רופא וחומך אצ'ר המדולדל צו עד שיניח כשערה ומוחנו צסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ואי צשעת פרישתן הוכשרו הכא נמי צשעת פרישתן מן האבר ליטמא לאדס ומשני צנחין צכל כמו והשמת טפי הוה ליה לאקשווי הכא לעולא מטומאה אטומאה ממה דפרריך התם מטומאה אהכשר ויש ו לומר דאעולא דהכא לא מצי למיפרך מהתם דלא דמי דהכא אפילו נחין צכל כמו מקצלות טומאה צשעת פרישתן עד שלא הוצדל לגמרי נוגע קצת צצציו אלל התם גבי אבר מן הני כל זמן שלא הוצדל לגמרי לא מטמא ואין לחוש אנגיעה קודם שהוצדל לגמרי אלל לשמואל פריך שפיר דמיירי צמים שפלו על הכרשין שלא לרצון ולכן ו מוסק ומים הנצדלים ממנה לגמרי הס לרצון וכי הדרי ונגעי צכרשין מכשירין אע"ג דלא ניחא ליה כדמתן (מכשירין פ"א מ"ה) כל משקה שאין תחילתו לרצון וסופו לרצון הרי הוא צכי יותן ודמיא לההוא דרופא לגמרי ואי"ת דאמרינן צהעור והרטוב (לקמן דף קסג). טלית שהתחיל לקורעה כיון שנקרע רוצה שז' אינו חצור וטהורה משמע טהורה לגמרי וכן משמע צפ' דס חטאת (וצמים דף צד:): דמייתי לה אצגד שיא' חון לקלעיס ונעמא קורעו ומכניסו ומכנסו צמקוס קדוש ואס נשאר עליו שום טומאה היאך מכניסו והא אכתי טמא הוא והשתא אמאי אינה טמאה מגע מדרס כ' הכא וצקונטרס מירץ שם ו דהיכא דאיכא עליו שמי טומאות מדרס ומגע הוצ' אהני חלוקה למדרס דמו לא חזיא ליה

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חזיא למלאכה ראשונה להתעטף פשה ציה טומאת מגע דחזיא לג' אצבעות אבל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לבטולי ומו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סברא לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיניה טומאת מגע ומה שהציא שם צקונטרס ראי' דאע"ג דאית צו שיעור טומאה מ"מ בטלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשזירתו מטהרתו ושצרי' מקבלין טומאה כדאמר צאלו טרפות (לעיל דף נד:) הן וקרקרותיהן ואין זו שום ראי' דהתם איירי כשייחד השצרים אח"כ אבל צלא יחוד לא כמו שפרש' שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דאזל שם כלי מינה טהורה לגמרי אבל הכא איירי צחתיכת צגד ולא טהרה ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמיירי כשקורע צהרצה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחצ שלג ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאע"פ שכל הקריעות מחוצרות צסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד רוצ הטלית והוי כאליו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שירי צטלית צצאות מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פי' סודר כדאמרינן התם דאי נשאר כדי מעפורת הויא טמא מדרבנן כדאמר צפרק דס חטאת (וצמים דף צד:): **במטביל** **עד מקום מדה**. ואס תאמר ואידך ליהוי חליצה דהוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוץ' כללים כמו צאדס כדמשמע צמסכת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן שלשלאות של צרו'ל העשויין צעצעות והא דקמני נמי סיפא צמסכת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטציל עד מקום מדה ר' טרפון אומר עד שיעצול כל הטצעת מכלל דת"ק לא צעי כל הטצעת מיירי נמי כגון דאותה טצעת עגמה עשויה כחוליות מטצעות קטנות וליכא חליצה: **חבןרי** **אובאי**ם **במאן** **דמפרתי** **דמו**. תימיה דלא משני הכי צהעור והרטוב (לקמן דף קסח:): גבי חישב עליו ואח"כ חמכו טמא ו ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כר' מאיר וי"ל דלא אמרינן כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקץ' כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צסוף כי"ד לולין (פסחים דף פה). גבי אבר שיא' מקלמו דמה שיא' אסור ומה שצפנים מותר אבל גבי אבר מן הני דהכל אסור ואין עומד ליחתך לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו:

עג.

דטומאת צית הסתרים היא ומה צכך הא צשעת פרישתה מקצלת טומאה ולא מיתוקמא צניתו צכל כמו שהרי לר"ך לקלוף הבשר שצחון מעל העצם עד לפרק וי"ל דמיירי כגון שחותך צסנין רחצה שמשקט הסנין צין מה שצחון למא שצפנים ואין נוגע זה בזה צשעת חתיכה וכן ההיא דהעור

והרטוב (לקמן דף קסח:): צעי לאוקומי אפי' צסנין רחצה ואס תאמר אמאי לא מקשה הכא לעולא כמו שמשקה לשמואל צכריתות (דף טו:): דאמר אהא דתנן צפ"ק דמס' מכשירין (משנה ה) המוסק את הכרשין מים שצמוכן אינן צכי יותן והיולא מהן הרי הן צכי יותן אמר שמואל וכרשין עגמן הוכשרו מ"ט צשעת פרישתן מהן הכשירוס ופריך עלה ממתני' דהתם דקמני ערצ פסח הולך אלל רופא וחומך אצ'ר המדולדל צו עד שיניח כשערה ומוחנו צסירא ונמשך ממנו והלה עושה פסחו והרופא עושה פסחו ואי צשעת פרישתן הוכשרו הכא נמי צשעת פרישתן מן האבר ליטמא לאדס ומשני צנחין צכל כמו והשמת טפי הוה ליה לאקשווי הכא לעולא מטומאה אטומאה ממה דפרריך התם מטומאה אהכשר ויש ו לומר דאעולא דהכא לא מצי למיפרך מהתם דלא דמי דהכא אפילו נחין צכל כמו מקצלות טומאה צשעת פרישתן עד שלא הוצדל לגמרי נוגע קצת צצציו אלל התם גבי אבר מן הני כל זמן שלא הוצדל לגמרי לא מטמא ואין לחוש אנגיעה קודם שהוצדל לגמרי אלל לשמואל פריך שפיר דמיירי צמים שפלו על הכרשין שלא לרצון ולכן ו מוסק ומים הנצדלים ממנה לגמרי הס לרצון וכי הדרי ונגעי צכרשין מכשירין אע"ג דלא ניחא ליה כדמתן (מכשירין פ"א מ"ה) כל משקה שאין תחילתו לרצון וסופו לרצון הרי הוא צכי יותן ודמיא לההוא דרופא לגמרי ואי"ת דאמרינן צהעור והרטוב (לקמן דף קסג). טלית שהתחיל לקורעה כיון שנקרע רוצה שז' אינו חצור וטהורה משמע טהורה לגמרי וכן משמע צפ' דס חטאת (וצמים דף צד:): דמייתי לה אצגד שיא' חון לקלעיס ונעמא קורעו ומכניסו ומכנסו צמקוס קדוש ואס נשאר עליו שום טומאה היאך מכניסו והא אכתי טמא הוא והשתא אמאי אינה טמאה מגע מדרס כ' הכא וצקונטרס מירץ שם ו דהיכא דאיכא עליו שמי טומאות מדרס ומגע הוצ' אהני חלוקה למדרס דמו לא חזיא ליה

ואפילו הוא יותר משלשה על שלשה אפילו הכי טהורה מן המדרס כיון דלא חזיא למלאכה ראשונה להתעטף פשה ציה טומאת מגע דחזיא לג' אצבעות אבל התם איירי כשאין עליה מדרס אלא טומאת מגע בלבד וקריעה אהני לבטולי ומו לא פשה עליה מידי ואין נראה שום סברא לחלק דמ"מ כיון דיש צה שלש על שלש שהוא שיעור טומאה לא פקע מיניה טומאת מגע ומה שהציא שם צקונטרס ראי' דאע"ג דאית צו שיעור טומאה מ"מ בטלה ע"י קריעה דומיא דכלי חרס דשזירתו מטהרתו ושצרי' מקבלין טומאה כדאמר צאלו טרפות (לעיל דף נד:) הן וקרקרותיהן ואין זו שום ראי' דהתם איירי כשייחד השצרים אח"כ אבל צלא יחוד לא כמו שפרש' שם ויש מפרשים דטלית שם כלי עליה וכשנקרעה כיון דאזל שם כלי מינה טהורה לגמרי אבל הכא איירי צחתיכת צגד ולא טהרה ממגע מדרס אע"פ שטהור מן המדרס ועוד נראה לי דמיירי כשקורע צהרצה מקומות עד שלא ישאר צכל אחד רוחצ שלג ולהכי קאמר דטהורה לגמרי דאע"פ שכל הקריעות מחוצרות צסופן לאו חיבור הוא כיון דכל קרע וקרע נקרע עד רוצ הטלית והוי כאליו נגמר כל קרע וקרע עד סופו וכגון שלא שירי צטלית צצאות מיעוט שלא נקרע כדי מעפורת פי' סודר כדאמרינן התם דאי נשאר כדי מעפורת הויא טמא מדרבנן כדאמר צפרק דס חטאת (וצמים דף צד:): **במטביל** **עד מקום מדה**. ואס תאמר ואידך ליהוי חליצה דהוי מיעוטו המקפיד דמיעוטו המקפיד חוץ' כללים כמו צאדס כדמשמע צמסכת מקואות (פ"ט מ"ו) ויש לומר דאיירי צידות הכלים העשויין כעין חוליות כאותן שלשלאות של צרו'ל העשויין צעצעות והא דקמני נמי סיפא צמסכת מקואות (פ"י מ"ה) שלשלת דלי גדול ארצעה טפחים ושל קטן עשרה טפחים ומטציל עד מקום מדה ר' טרפון אומר עד שיעצול כל הטצעת מכלל דת"ק לא צעי כל הטצעת מיירי נמי כגון דאותה טצעת עגמה עשויה כחוליות מטצעות קטנות וליכא חליצה: **חבןרי** **אובאי**ם **במאן** **דמפרתי** **דמו**. תימיה דלא משני הכי צהעור והרטוב (לקמן דף קסח:): גבי חישב עליו ואח"כ חמכו טמא ו ופריך טומאת צית הסתרים הוא ודוחק להעמידה כר' מאיר וי"ל דלא אמרינן כמאן דמפרתי דמו אלא היכא דעומד ליקץ' כמו הכא דאבר אסור והשאר מותר וכן צסוף כי"ד לולין (פסחים דף פה). גבי אבר שיא' מקלמו דמה שיא' אסור ומה שצפנים מותר אבל גבי אבר מן הני דהכל אסור ואין עומד ליחתך לא אמרינן כמאן דמיפרתי דמו:

דטומאת צית הסתרים היא ומה צכך הא צשעת פרישתה מקצלת טומאה ולא מיתוקמא צניתו צכל כמו שהרי לר"ך לקלוף הבשר שצחון מעל העצם עד לפרק וי"ל דמיירי כגון שחותך צסנין רחצה שמשקט הסנין צין מה שצחון למא שצפנים ואין נוגע זה בזה צשעת חתיכה וכן ההיא דהעור

עין משפט ונר מצוה

מה א מיי פ"ג מהל' מקואות הל' כה נטוע"ע י"ד טמן רב סעיף טו:
מו ב מיי פ"ו מהל' טומאת אולנין הלכה יד:

מו ג מיי פ"צ מהלכות אבות הטומאה הלכה ח:

ש"ס

א) כלומר דין הוא שטטהרנו מפני שהיא גופה: ב) ואין שחיטתו מועלת לו והוא בהכמה מגע נבלה ומשום וכו' כך מצאתי שמוגה ברש"י כתי": ג) ויש לפרש דאעולא דהכא: ד) תימה דלא משני הכי בהעור והרטוב. ג"ב ע"י חס' מנחות דלא כ"ד ע"כ: ס) ואח"כ חתכו טמא דפרך טומאת כצ"ל:

רבינו גרשום

דתנן כל ידות הכלים שהן ארוכות וטמאין: אפי' תימא רבנן חיבורי אולנין כו' כלומר דמי האבר כמי שנגע לעובר: בשלמא לעולא היינו דקתני חתכה. בשלמא לעולא דלא (מליך חיבורי) [אמרין דחיבורין אולנין] כמן (דלא מופרת) [דמפרתין] דמי היינו דקתני שחט את אמן ואח"כ חתכה דמיקרא לאו כחתוכה דמי: אלא לרבינא דאמר חיבורי אולנין כמאן דמיפרתי דמו. ודמי דחתך מאי ואח"כ חתכה והא מיקרא כחתוך דמי: אידי דתנא רישא חתכה ואח"כ שחט את אמו דוקא חתכה מש"ה טהור הבשר דלא מטמא מחיים תנא סיפא נמי חתכה ולעולם אע"ג דלא חתכה כמאן דחתוך דמי: ואת האבר המדולדל. כלומר שחתך ממנה אבר מעורה במקצת ושחט הבהמה מטהר את האבר עמה: ונשרא את הנובר. אבר של עובר: כמחלוקת בעוברין. כמחלוקת דרי"מ ורבנן שחט את אמו ואח"כ חתכה הבשר מגע נבלה דשחיטה עושה ניפול ואין כוללו השחיטה עמה ורבנן סברי אין שחיטה עושה ניפול וכוללו השחיטה עמה ואין נבלה אלא טרפה שחווה והבשר שנוגע באבר מגע טרפה שחווה ואין מטמא אלא במוקדשין: כך מחלוקת באיברי' אבר של בהמה המדולדל דרי"מ סבר אין כוללו שחיטה עמה והוי נבלה ורבנן סברי כוללו שחיט' ולא הוי נבלה אלא חשוב טרפה שחווה: אבל באבר דבהמה דברי הכל שחיטה עושה ניפול. ואין כוללו שחיטה עמה והוי נבלה: דהאי אית ליה תקנתא. האבר כשמתחירו למעי אמו קודם שחיטה אבל אבר המדולדל בבהמה לית ליה תקנתא בחזרה:

מאי